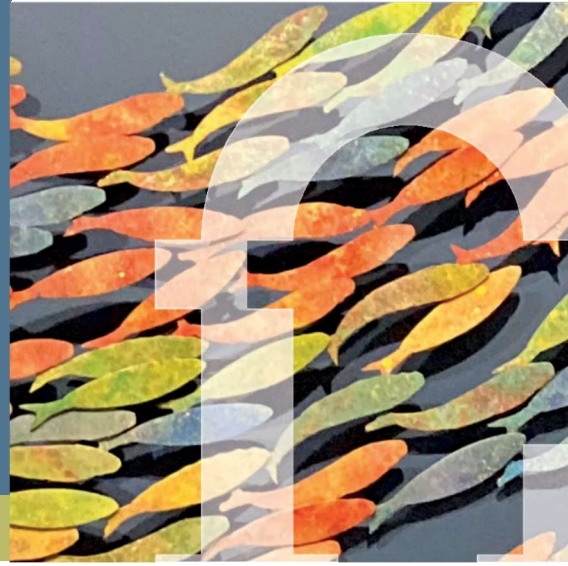

L'ACCEPTACIÓ D'HERÈNCIA: PURA O SIMPLE O A BENEFICI D'INVENTARI?

Article núm. 11 – 2023 23.05.2023

JURÍDIC

Irene Mallo
Advocada
Departament Jurídic
irene@mallolassessors.com

Malauradament, algun cop a la vida, és possible que ens haguem de trobar front el mal tràngol d'haver de tramitar l'acceptació d'herència d'algun ésser estimat. Sense dubte, les gestions es fan molt feixugues donada la càrrega emocional però és important prendre bones decisions al respecte per les implicacions que pot suposar.

Una d'aquestes decisions, per no dir la primera, és si volem acceptar l'herència i, en cas de voler acceptar-la, si l'acceptem de forma pura o simple o bé a benefici d'inventari. Ara us expliquem les diferències que suposa i els efectes.

Primer de tot cal dir que basarem aquest article en la normativa de successions vigent a la comunitat autònoma de Catalunya, donat que entenem que, majoritàriament, els lectors d'aquest article i les seves famílies són residents d'aquesta regió. Així doncs trobem la regulació sobre l'acceptació (i repudiació) de l'herència al capítol primer del Títol VI de la *Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre 4t del Codi Civil de Catalunya, relatiu a les successions*, en concret, als seus articles 461.1 a 461.24. Tot i així indiquem que també en la normativa estatal, concretament, al Código Civil també es regulen aquests dues formes d'acceptar l'herència.

Anem al començament que segurament tots vosaltres ja sabreu: quan una persona mor (causant) és molt probable que determinats familiars propers tinguin algun dret successori, en especial, que tinguin dret a acceptar o rebutjar l'herència que els hi pot correspondre, sigui per llei (successió intestada on no hi ha testament) o bé per voluntat del causant (successió testada on hi ha testament). Quan ets cridat a acceptar o rebutjar l'herència es produeix el

que s'anomena com a *delació* que és la crida concreta a persones determinades a qui se'ls hi ofereix l'herència. És en aquest moment quan la persona ha de triar una de les dues opcions següents: acceptar-la o repudiar-la.

És convenient fer constar que tant l'acceptació com la repúdia són irrevocables -art. 461.1.3- i no es poden fer parcialment, és a dir, o ho acceptes tot o ho repudies tot però no pots acceptar quedar-te amb el que és bo i rebutjar el que és dolent (deutes o passius) -article 461.2.1-, si no la cosa seria molt fàcil. Just aquest és el motiu del perquè en plena crisi immobiliària del 2.008 es van repudiar nombroses herències per part de les potencials persones cridades a ser hereves, pel fet que els/les causants tenien més deutes que actius/patrimoni, fet que provocava que acceptar les herències suposés que, tot i rebre diners o poder vendre immobles, no fos suficient per poder "tapar" el deute existent.

Arribats aquí ja us podem explicar quines formes d'adquirir l'herència existeixen i quines diferències i efectes hi ha, sobretot en quant a la protecció del patrimoni preexistent o futur de la persona hereva. Hi ha dues formes d'adquirir l'herència: la pura o simple o a benefici d'inventari. Es regulen a la secció segona i tercera del Capítol primer del Títol VI de la *Llei 10/2008*, concretament als articles 461.14 a 461.22. Què impliquen i quins efectes tenen?

- a) Acceptació d'herència pura i simple: la persona hereva accepta sense cap tipus de limitació tot el patrimoni relicte del/la causant, suposant que respon de les obligacions i càrregues hereditàries que aquest últim pogués tenir en el moment de la seva mort, i respon, no només amb els bens que accepti de l'herència sinó també amb els bens propis, indistintament. Conseqüentment, donat que accepta tot el que és bo (immobles, vehicles, saldos bancaris, etc.) i alhora el que és dolent (deutes bancaris, deutes amb tercers, etc.), si se'm permet dir-ho així, si el que és dolent

supera en import el que és bo, podria ser possible que l'hereu o l'hereva haguessin d'acabar responant amb el patrimoni personal propi que tinguessin abans o després de produir-se la defunció. Això suposa que els creditors del causant podrien reclamar a l'hereu o l'hereva els seus crèdits i executar qualsevol bé del seu patrimoni. Dit d'una altra manera, l'acceptació pura i simple implica deixar desprotegit el patrimoni personal front càrregues o deutes del causant, tenint en compte que pot ser possible que acceptis una herència i no sàpigues molt bé quins deutes o passius acumulava la persona difunta.

- b) Acceptació d'herència a benefici d'inventari: a diferència de fer-ho de forma pura o simple, la persona hereva no respon de les obligacions ni càrregues del causant amb els bens propis, sinó que únicament respon amb els bens que li puguin venir d'herència. En aquest cas, doncs, la persona hereva respon dels deutes fins on arribi el valor del patrimoni hereditari que rep. Això implica que el patrimoni propi i personal no es podrà veure afectat pels deutes que pogués tenir la persona finada.

Com veieu, la forma d'acceptar l'herència és importantíssima de cara a protegir el patrimoni personal. I vosaltres segurament pensareu el següent: si és tan senzill perquè no s'accepta sempre a benefici d'inventari? Doncs bé, el problema del benefici d'inventari és, en gran mesura, el temps que marca la llei per poder acollir-te a aquesta forma d'acceptació. Així l'article 461.14 de la Llei 10/2008 disposa que es podrà adquirir l'herència a benefici d'inventari, sempre que l'hereu en prengui inventari, abans o després d'acceptar-la, i d'acord amb el que estableix l'article 461.15 que disposa que la presa d'inventari s'ha de formalitzar amb els següents requisits o condicions:

- S'ha de prendre en el termini de sis mesos des del moment que la persona hereva conegui o pugui conèixer que pot tenir drets hereditaris. Dit d'una altra manera i per fer-ho fàcil, 6 mesos des de la defunció del causant;
- En l'inventari s'han de fer constar tots els bens deixats per la persona finada (sense caldre valorar-los) i tots els deutes i càrregues hereditaris, amb els seus imports;
- L'inventari s'ha de formalitzar davant notari. Tanmateix també s'accepta fer l'inventari en document privat si es presenta a l'Administració Pública competent per a la liquidació dels impostos relatius a la successió;

És important destacar que, com excepció als requisits o condicions acabats de mencionar, l'article 461.16 atorga ple dret del benefici d'inventari, encara que no l'hagin pres, als hereus menors d'edat (emancipats o no), persones posades en tutela o curatela, hereus de confiança, persones jurídiques de dret públic, i les fundacions i associacions declarades d'utilitat pública o interès social. Per tant, en aquest cas, sempre s'entendrà que les herències s'accepten en benefici d'inventari, s'hagi pres inventari o no.

Per acabar, val a dir que la llei, concedeix preferència a la forma d'acceptar l'herència en benefici d'inventari, tractant de forma supletòria l'acceptació d'herència pura i simple. Així ho veiem a l'apartat 1r de l'article 461.17 on expressament es disposa que *"si l'hereu no pren l'inventari dins del termini i en la forma establerts, s'entén que accepta l'herència de manera pura i simple."*

Conclusió: no us ho penseu i en el cas que us trobeu en un cas d'haver d'acceptar l'herència d'una persona propera (o no), accepteu-la en forma de benefici d'inventari. D'aquesta manera protegireu el vostre patrimoni personal que no es veurà afectat per possibles obligacions que tenia la persona finada. En cas contrari, el posareu en perill junt amb el propi patrimoni que pugueu rebre de l'herència. Penseu que no hi ha cap registre públic on es pugui saber quins deutes o obligacions tenim les persones per la qual cosa et pots pensar que estàs acceptant una herència amb un patrimoni fantàstic i trobar-te que, al cap d'un temps, algun creditor del causant et reclamant algun deute que no sabies que existia. Acceptar a benefici d'inventari salvaguarda el patrimoni que ja tenies o puguis tenir en un futur. L'únic que has de tenir molt en compte són les condicions indicades i, en especial, el termini de sis mesos del que disposes per prendre l'inventari; aquest termini acostuma a ser el motiu del perquè s'acaben acceptant herències de forma pura o simple.